

Overheden openen loket funderingsschade

LEEUWARDEN Friese overheden hebben vrijdag het Funderingsloket Fryslân voor huiseigenaren in het Friese veenweidegebied geopend.

De bewoners kunnen op funderingsloket.frl terecht met vragen over de staat van hun fundering, mogelijke oplossingen en financieringsmogelijkheden. Naast online zijn de twee funderingsexperts ook telefonisch bereikbaar. Verder is een afspraak op locatie mogelijk.

Ruim 12.500 huizen in het Friese veenweidegebied lopen risico op schade, schat de provincie. Sinds begin dit jaar is een provinciale subsidieregeling beschikbaar voor funderingsonderzoek. Deze subsidie vergoedt 80 procent van de gemaakte kosten tot een maximum van 4000 euro per woning. Naar verwachting komt er medio 2024 een subsidieregeling voor funderingsherstel. De Friese Staten be-

sloten eerder dat huiseigenaren met funderingsschade aanspraak kunnen maken op een vergoeding van 40 procent tot een maximum van 40.000 euro. Er is 5 miljoen euro voor gereserveerd.

Mogelijk dat de Friese subsidieregelingen kunnen aanhaken bij de nog te maken landelijke regelingen. De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur adviseerde donderdag het kabinet om de komende jaren 12 miljard euro te reserveren voor funderingsherstel. Zo zou iedere gedupeerde huiseigenaar een vergoeding van 30 procent van de kosten moeten krijgen met een maximum van 40.000 euro. De Raad raamt dat zo'n 425.000 pandeigenaren geconfronteerd zullen worden met verzakkingsschade. Als er geen preventieve maatregelen worden genomen, kan dit aantal oplopen tot 800.000 pandeigenaren en een totale schade van ongeveer 54 miljard euro.

GEHOORD & GEZIEN

tips@lc.nl

AUTOLUW Wat moet je eigenlijk als automobilist met een invalidenparkeerkaart op de autoluwe Eewal? Met die vraag zit Leeuwarder Johan Meines in zijn maag, nu hij binnen krap twee weken twee keer een bekeuring kreeg toen hij zijn auto op de Eewal parkeerde voor werkbezoek. „Invalidenparkeerplaatsen zijn daar niet.” ...

...De gemeente Leeuwarden zelf geeft uitsluitel: Meines en alle andere bezitters van een invalidenparkeerkaart kunnen bij de gemeente kosteloos een inrij-ontheffing aanvragen. Daarmee kunnen ze op gewone betaalde parkeerplaatsen staan, mits ze betalen. Zijn die niet beschikbaar, dan mogen ze met de blauwe schijf maximaal drie uur parkeren op een plek waar ze 'niet hinderlijk' in de weg staan.

PADDENTREK De paddentrek is weer begonnen en dat is op veel plekken in de provincie te zien:

er verschijnen schermen langs de weg en daarnaast emmers om de padden, salamanders en ander kruipend grut te helpen oversteken. Er komen steeds meer initiatieven, bijvoorbeeld in Hempens/Teerns. Daar hopen ze op de kleine watersalamander, meldt dorpsblad *Brêgenijs*.

RUN OP REGENTON Een onbereikbare gemeentesite en overbelaste telefoonlijn. Súdwest-Fryslân werd vrijdag overspoeld door reacties op de gratis regenton die vanaf dat moment aangevraagd kon worden. Er werd hard gewerkt aan een oplossing voor de bereikbaarheid en belangstellenden werd verzocht het op een later moment nog eens te proberen.

Duizenden mensen tegelijk probeerden het aanvraagformulier in te vullen. De gemeente heeft 2720 circulaire regentonnen klaar liggen. Wie naast grijpt, kan wel korting krijgen op een gewone regenton.

De jeu-de-boulesbaan voor dorps huis De Golle in Wirdum wordt weer gebruikt. Jarenlang lag de baan er wat verloederd bij. Onlangs hebben dorplingen de moslaag verwijderd en er wordt gezocht naar financiering voor een nieuwe toplaag. Tot die tijd wordt er alvast volop gespeeld op de twee banen. FOTO: HESTER WOLTERS

‘Oudega aan het Water’

ANNE ROEL VAN DER MEER
FOTO'S JILMER POSTMA

Bij een van de spiksplinternieuwe appartementen in Oudega staat de deur open. De bewoners zitten deze prachtige ochtend in februari nog niet op hun terras, maar wel met de zon op hun gezicht in de kamer. Het voorjaar hangt in de lucht.

Met een beetje mazzel hebben de eigenaren van dit appartement over een jaar of drie nog net zicht op het nieuwe meer, even verderop. Daar is nu nog polderland.

Binnenkort wordt duidelijk welke van vijf aannemers de aanbesteding wint. Uiterlijk na de zomer begint dan het graaf- en baggerwerk. Als dat klaar is, is Friesland een flinke plas met een oppervlakte van 50 hectare rijker. Het zal, zo is de gedachte, het toerisme in Oudega een boost geven.

Jacqueline de Booi, projectleider sinds 2018, laat tijdens een wandeling zien wat er allemaal gaande is en nog gaat gebeuren in en rond het dorp. Alleen al het appartementencomplex heeft het aanzien totaal veranderd. Tot 2020 stond hier de oude zuivelfabriek en daarna ook nog een tijdje een jeugdsoos.

„Ik weet nog dat we een informatiebijeenkomst hadden, jaren geleden”, vertelt De Booi. „De vraag was wat er met de fabriek moest gebeuren. Iedereen riep: sloop, sloop, sloop. Blijkbaar waren Oudegasters er klaar mee. Tegen de appartementen is nooit weerstand geweest. Nou, er was ooit het idee om er nog een laag bij te bouwen, maar dan zou het complex hoger zijn geworden dan de zuivelfabriek. Dat wilden de mensen niet. Nu hoor ik weleens mensen zeggen: jammer dat alles weg is. Maar ja, zo gaat het.”

WANDELAARS EN HARDLOPERS

Ze loopt over de drijvende steiger tussen het nieuwe heuveltje in het water en de vaste wal. Wandelaars en hardlopers passeren. De haven van Oudega is flink uitgebreid en gemoderniseerd. Behalve veertig vaste ligplaatsen, zijn er twintig plekken voor passanten gemaakt. Er zijn douches, er is stroom en een vuilwatervoorziening.

„Het grappige is dat alle veranderingen ook invloed hebben op de bezettingsgraad van de vaste haven”, vertelt De Booi. „Er was leegstand, maar nu is er een wachtrij.”

Ze wijst op het strandje links. Dat moet nog even anders. „Het zand komt uit de omgeving, maar er groeit zoals je ziet van alles uit. Het is leemhoudend. Er moet binnenkort een nieuwe laag zand overheen.”

Rechts liggen twee grote, nieuwe arken. In een ervan trekken de bewoners binnenkort. „Ik hoor dat de eigenaren soms al met een thermoskan koffie buiten zitten”, zegt De Booi. Er komen straks nog drie woonarken bij. En weer even verderop komt een horecavoorziening, met daarbij tiny houses om te verhuren aan recreanten. De uitbater (Echt Outdoor) geeft binnenkort een toelichting voor Oudegasters. „Het is hier nu verder nog kaal, maar er komen bomen, struiken en bloemen.”

CAMPERPLAATS EN LIGPLAATSEN

Linksom gaat het, richting Slotsingel. Maar eerst loopt De Booi nog langs de voormalige kunstmestloods die is omgebouwd tot vier

Projectleider Jacqueline de Booi.

Over een jaar of drie is Friesland een meer rijker. Bij Oudega (Sm.) begint binnenkort het baggeren en graven. De haven bij het dorp is inmiddels al totaal veranderd. En er gaat nog meer gebeuren. Een wandeling met projectleider Jacqueline de Booi.

Jacqueline de Booi wijst op de toekomstige kaart aan waar ze staat.

Het einde van de nieuwe westelijke kering. Links de Smelle Ie.

Woonarken in de nieuwe haven.

Nu nog drijfzand, over een tijdje een nieuw meer.

huurwoningen. Aan de andere kant van Op 'e Wal heeft café De Welling de deuren gesloten. Op deze plek verrijzen ook woningen.

De Booij loopt verder, richting Gealânswei, een geliefd paadje voor een wandeling. Aan de linkerkant, aan de boorden van het Alddijp, is een camperplaats gemaakt. Er kunnen straks maximaal tien campers staan. Er komen bovendien ligplaatsen voor bootjes en nog eens twee woonarken, voor recreatief gebruik.

Verderop wijst De Booij naar rechts, naar een stuk land dat is opgehoogd met zand dat is uitgegraven bij de totstandkoming van de nieuwe haven. Het scheelt zeker een meter met hoe het was.

Het totale project Oudega aan het Water – metamorfose haven, kost nieuw meer – kost in totaal 20 miljoen euro, waarvan de gemeente Smallingerland en de provincie in totaal 16 miljoen voor hun rekening nemen. „Het is houden en keren om binnen budget te blijven.” Sommige deelplannen zijn geschrapt. Bovendien zou het meer aanvankelijk 100 hectare groot worden. Daarvan is dus de helft overgebleven.

„Voor het hele project hebben we van twaalf eigenaren grond gekocht”, zegt De Booij. „We hebben iedereen gecompenseerd.

Sommigen hebben ten westen van het toekomstige water een nieuw stuk grond gekregen.”

Daar wás een baggerdepot. „De grond hebben we verkaveld. Iedereen wilde terug wat hij had, en liefst een beetje meer. Het waren niet alleen boeren. Er zat bijvoorbeeld ook een belegger bij. Voor die man hebben we grond bij Bolsward aangekocht. Smallingerland was er een tijdje eigenaar van. Grappig toch?”

DE WESTELIJKE GRENS

Dan blijft De Booij staan. „Hier begint straks het meer”, zegt ze, terwijl ganzen luid gakkend overvliegen. „Zie je dat maisland? Daarachter is straks de westelijke grens.” Die kant oplopen is niet verstandig. Een geel bordje waarschuwt voor drijfzand. „Over een jaar of drie is hier water. We staan nu midden in het toekomstige meer.”

Het barst het van de vogels. Ook hier was een baggerdepot en ook hier is het afgegraven. Er ontstond iets van natuur. De grote modderkruiper (een vis) en de waterspitsmuis zijn al gesignaleerd.

„Zo snel gaat dat dus. We hopen dat we de vogels soepeltjes kunnen verleiden om bijvoorbeeld naar de eilanden te gaan die we

“ STRAKS STAAN WE HIER MIDDEN IN HET WATER

aanleggen in het meer. Twee van de vier zijn straks bedoeld voor natuur. En we nemen maatregelen om ook de modderkruipers en de muizen liefdevol te verhuizen.”

Verderop loopt een prachtig paadje, tussen Gealânswei en de Geasten. Het Fokke Wietske paad moet straks wijken voor water. „We hebben op een andere plek al een nieuw weggetje aangelegd.” De nieuwe kering van het meer-van-de-toekomst komt in zicht.

Althans, een deel ervan, ten zuiden van de Geasten. Dat is al aanlegd. Nu is het zompige grond. Over een tijd wordt er een wandelpaad aangelegd. Ten oosten ervan komt er ‘natuurvriendelijke oever’ die overloopt in plasdrasgebied. Ten westen is weidevogelgebied gepland. In totaal gaat het om zo'n 20 hectare.

Bijzonder: de makers van de kering stuiten op heel oude bomen die verscholen lagen in de veenbodem. „Volgens een Duits bureau zijn ze 800 jaar oud”, vertelt De Booij. „Volgens de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed kan dat niet en moeten ze nog veel ouder zijn. Ze hebben een monster genomen, het is wachten op de uitslag.”

'BETER VOOR DE DIEREN'

Dan komt de Smelle Ie in zicht. De Booij blijft staan. „Dit is straks de punt, het einde van de westelijke kering. Rondom is straks water, dit wordt een heel bijzondere plek. Het fietspad dat was gepland in de richting van de Alde Feanen, komt er niet. De otters en de vogels zouden er te veel hinder van ondervinden. Ergens is het jammer, maar voor de dieren is het beter zo.”

Nog een jaar of drie, misschien wat langer, en Oudega aan het Water is gereed.

De drijvende steiger in het dorp.